

Birlikte Ebeveynlik ve Çocuk Gelişimi

Yalçın Özdemir, Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Etkili birlikte ebeveynlik, çocukların sağlıklı gelişimi için en önemli etmenlerden biridir. Birlikte ebeveynlik, ebeveynlerin bakım verenler olarak rollerinde birlikte nasıl çalıştıklarını ifade eder. Etkili birlikte ebeveynlik, işbirliği, destek ve karşılıklı katılım gerektirir. Birlikte ebeveynlik, ebeveynlerin çocuklarıyla ilişkilerinde sıcaklığın artmasına neden olur. Anneler ve babalar birbirlerini desteklediklerinde ve cesaretlendirdiklerinde, ebeveynlerin çocuklarının optimal gelişimi için gerekli olan ebeveynlik davranışlarını sergileme olasılıkları artmaktadır.

Evlilik ilişkilerinde düşük düzeyde çatışma yaşayan ebeveynlerin bir ekip olarak çalışma olasılığı, çatışma düzeyi yüksek ebeveynlere göre daha yüksektir. Birlikte ekip olarak çalışabilen ebeveynler çocuklarıyla birlikte etkileşim kurmak için daha fazla zaman harcarlar, birbirlerinin ebeveynlik tarzlarından öğrenme fırsatları yaratırlar. Karşılıklı destekleyici birlikte ebeveynlik, bebeklikten itibaren çocukların davranışsal ve duygusal uyumuna destek olmaktadır. Buna karşılık, yüksek düzeyde çatışma yaşayan ebeveynlerin çocukları kaygı, saldırgan davranış ve zayıf sosyal beceriler için daha yüksek risk altındadır.

Ebeveynler arasındaki bağların çocukların gelişimini çok fazla etkilediğini biliyoruz. Sağlıklı ve tatmin edici bir evlilik yapan anne ve babalar, ebeveyn rollerini daha iyi yerine getirirler ve bu ebeveynler çocuklarına karşı daha olumlu tutuma sahiptirler. Öte yandan, sık ve yoğun çatışmalar, tepkisiz ve duyarsız ebeveynlikle ilişkilidir. Araştırmacılar buna yayılma etkisi diyor. Anne ve baba arasındaki olumlu duygular, her ebeveynin çocukla ilişkisine yayılabilir. Ancak olumsuz etkileşimler de aynı şekilde yayılabilir. Uyumlu bir evlilik, baba katılımı için özellikle önemlidir. Babanın katılımı, özellikle bebeklik ve erken çocukluk döneminde çiftlerin evlilik kalitesinden etkilenir.

Çatışma, yakın ilişkilerin normal bir parçasıdır. Yapıcı bir şekilde ele alınan anlaşmazlıklar ve tartışmalar çocuklar için çok az risk oluşturmaktadır. Ancak çatışma sık, yoğun veya düşmanca olduğunda çocuklar bundan olumsuz etkilenebilir. Bu tür çatışmalara tekrar tekrar maruz kalmak, çocuklar için kronik bir stres kaynağı olabilir. Çatışma çocukları dolaylı olarak da etkileyebilir. Anne ve baba arasındaki sürekli çekişme, her iki ebeveynin duygusal kaynaklarını tüketir ve ebeveynler dikkatlerini çocuklarının ihtiyaçlarından başka yöne kaydırırlar. Bu da zamanla, ebeveyn-çocuk etkileşimlerinin hem süresini hem de kalitesini azaltabilir.

Ebeveynliğe geçiş, evlilik ilişkisinde kritik bir andır. Bazı araştırmalar, çiftlerin çocuk sahibi olduktan sonra evliliklerinden daha az memnun olduklarını gösteriyor. Bazı çiftler için ebeveynlik genellikle daha fazla çatışma ve anlaşmazlık ve daha az boş zaman, iletişim ve yakınlık anlamına gelir. Bir çocuğun doğumu aynı zamanda çiftlerin ilişkilerini geliştirmek için bir fırsat penceresidir. Aileye çocuğun gelişimiyle çiftlerin başarılı bir şekilde başa çıkmalarına yardımcı olan ebeveynliğe geçiş programları, evlilik kalitesini, birlikte ebeveynlik becerilerini ve çocuk gelişimini iyileştirme potansiyeline sahiptir.